

Március 15.

A sors óraműven kilencvenhárom esztendő pergett le azóta, hogy lelkes fiatal írók a szabadságelmék mellett tüntetést rendeztek, hogy az eseményeknek lendületet adjanak s meggyorsítsák a pozsonyi országgyűlés lassunak talált, vontatott munkáját. A történeti átértékelés azóta kiemelte egy kis-sze romantikus ködből ezt a lát-szólag valóban nem nagy eseményt, de jelentőségét nem csökkentette. A március 15. nagy történelmi esemény maradt, mert vele kezdődött a nemzeti élniakarásnak egy csodás és örök példaként emleget-hető teljesítménye.

Március 15-ikét és az utána következő eseményeket forradalomnak is szokták nevezni, de ez az elnevezés helytelen. Ezeréves történetünk nem ismer forradalmakat, csak szabadságharcokat; a nemzet ősi jogait, alkotmányát, létét védte meg többször idegen elnyomás ellen. 1948-iki szabadságharc is történetünknek, Bocskay felkelésével kezdődő, nagy önvédelmi harcrai közé tartozik. A magyar népet a XVIII. század végén már odorozták a haldokló, kipusztulásra ítélt néptajok közé. Herder szerint Magyarországnak az a sors jutott, hogy eltűnjék örökre a német és szláv tengerben. De az 1790-iki országgyűlés után hatalmas lelki folyamat indul meg, a közgondolkodás átalakult s az elpantált magyarság öntudatra ébredve tovább fejlesztette az új időknek új követelményei szerint ősi életformáit. 1790-től, de még inkább 1825-től, Széchenyi fellépését kezdve az angol dicső forradalomra emlékeztető forradalom játszódott le nálunk is; a magyar nemzet egy nagystílusú, vértelen mozgalomban kivívta állami önállóságát és a korszerű szabadságjogokat. A mi 48-iki mozgalomunk, amely március 15-ikével kezdődik, szigorú tárgyilagossággal ítéelve, valóban nincs szerves összefüggésben a kor hasonló mozgalmaival, nem említhető együtt a belga, a francia és a 48-as német forradalmakkal.

Ma már a világháború óta napfényre került történeti bizonyítékok alapján megállapíthatjuk, hogy Bécében 1949-ben egy erős központosító és németesítő irány kerekedett felül és Magyarország a leigázást és az örökös tartományok közé való beolvasztását nem kerülhette volna el akkor sem, ha nem vivja meg szabadságharcát. Nem kell nagyon megerőltetni az embernek a fantáziáját, hogy kitálalhassa, milyen utakra kanyarodtak a magyar sors a szabadságharc nélkül. A magyarság szabadságharcában karddal és véres betűkkel írta be a létező való jogát a világtörténet könyvébe s a világ tudomást szerzett létezéséről. Március 15-ike és a szabadságharc nélkül mint elkorcsosult, nagy mult-

járól megfélemezett népet örökre levakartak volna a térképről bennünket. Azok a népek, amelyek önként lemondottak természetes jogaikról, az élethez való jogukat is elveszítették.

Viharos, nehéz időkben, Európa s mondhatjuk az egész világ uj, nagy válságában ünnepeikjűz, nevezetes napnak kilencvenharmadik évfordulóját s a márciusi ünnep elveszítelű minden jelentőségét és értelmét, ha nem vonnánk le a nagy időkre érvényes tanulságait. Mit jelent március 15 ma? Igen nagy és a népek életében döntő jelentőségű tanulságokat. A föld a népek örök harcának, véres vagy vértelen mérkölözésének a színhelye és ebben a nagy harcban az élet koronája azoké a népeké, amelyek a nagy és válságos történeti pillanatokban megálltták a helyüket. A jelen nagy hullámzásaiban, az idegen eszmék hatásai és ellenhatásai közepette visszafordultunk a tulerővel szemben megvívott, dicső magyar szabadságharchoz, mint erőtadó forráshoz. A világtörténet fejlődésének a nemzeti állam a legtokéletesebb formája, az e m b e r i s é g e b b e n a létformában tudta kifejteti eddig képességeit. Ha ez a tétel nem hamis, hanem tapasztalati igazság, akkor a nemzeti öncéluságról való lemondás, a nemzet örökkévalóságába vetett hitnek megrendülése elernyedségnék, erkölcsi züllöltségnek, hanyatlásunknak a jele. A „nemzeti öncéluság” Kossuthtól származik és ez mélyértelmű kifejezés, nem üres szövirág.

S amig még — talán pusztá tradícióból — megünnepeljük évről-évre március 15-ikét, állandóan nő a száma a társadalom minden rétegeiben azoknak — sajnos az ifjúságban is —, akik a márciusi

ifjúság eszméiből született intézmények lerombolására töreksenek. Kibirja-e maga a nemzeti eszme saját tartalmának ilyenmértű kicserélődését? Lehet-e egyformán nemzeti reformifjúságnak nevezni azt is, mely a szabadságot ontotta vérét, és azt is, mely a felelőtlen hatalom megvalósulásáért szeretné mások vért ontani?

A történelem néha csodálatos fordulatokkal hoz zavarba bennünket. Nem egészen száz évvel ezelőtt sokan vállalták még az akasztótól is azért, hogy a nemzet szabadon intézhesse sorsát, ma pedig, ugylátszik, egy egész tekintélyes tömegnek az a legfőbb gondja, hogy mikép lehetne a keserves áldozatokkal megszerzett szabadságtól megszabadulni. Még nemrég mindenki fanatikusán hitt az emberiség haladásában és milyen gyűlölettel hirdették, hogy a haladásnak a kereszténység a legnagyobb akadály. Ma mindenkinek hallgat a haladásról, egyedül a kereszténység igyekszik a múlt század büszke szellemi programjának roncsait megmenteni.

A népképviselői rendszer — például — még a közelmúltban is a bálványozott szabadság és haladászsmék legfőbb biztosítékának látszott. Csakugyan annyira nincs haladás a történelemben, hogy minden eszme és intézmény csak a saját korában ér valamit, a jövőhöz már semmi köze és nem lépcsőfok a fejlődésben, melyről feljebb kell lépni, hanem lépcsőfok, amiről az illúzió elmúltával sürgősen le kell szállni? Igaz, valahányszor új igények támadnak, az emberek, főleg az ifjuság, mely az új igényeket jobban át tudja érezni, rendszeresen vad gyűlölettel fordul a régi intézmények ellen, mert azok nem tudják kielégíteni az új igényeket. Az emberből rendszeren ellenérzést, érzelmi reakciót vált ki az, amiben csalódott. Már pedig az emberiség valaha a legtöbb eszmét s az eszme érvényesülését biztosító intézményt

varázsszernek, bölcsekkövének nézte, ami arannyá változtat mindent, ami összeköttetésbe kerül vele. Mikor aztán kitud, hogy az új eszmére épített rendszer se elégít ki minden igényt, sőt szintén alá van vetve az emberiség legnagyobb nyomorúságának, a kopásnak, romlásnak, akkor az ember becsapott-nak érzi magát és haragszik. Meggyűlöli a fennálló rendszert, pedig tulajdonképpen önmagára kellene haragudnia, mert olyasmit várt az újtól, amit semmiféle emberi alkotás meg nem adhat. Ezért minden rendszernek egyszer szembe kell néznie a gyűlölettel, mikor a vágy, vagy a győzelem mámore nem tákarja többé tökéletlenségeit. Ebben a gyűlöletben nyilvánkozik meg az uralkodó rendszer tagadása, a tagadás pedig a haladás mozgatója.

De eddig, a történelem tanu-
sága szerint, a meggyűlölt régi rend-
szer alapeszméje helyébe mindig
készen tartották már a rajongva
szeretett újat, hogy aztán azt meg-
ínt mint bölcsekkövét értékeljék.
Ezzel szemben ma, mikor a szá-
badságesszmékről s a rájuk épített
népképviselési rendszerről vitatha-
tatlanul küszöl, hogy egyik sem csö-
daszer, hanem gyarló emberi alkö-
tás, amivel nagyon is vissza lehet
élni, ma csak az érzelmi reakció,
a gyűlölet jelentkezik, az új esz-
mét ellenben, mely a reakciót né-
míleg mentené és idealizálná, sehí-
sz találjuk. Mível pedig az embe-
riség haladásába vetett hitet meg
nem tagadhatjuk, akármennyire ís
ígyekeztek a felvilágosodás korában
fegyvert kovácsolni belöle az Egy-
ház tanítása ellen és akármennyire
hallgatnak is ma róla az új kor-
szellem hirdetői, mert nem tudnak
vele mít kezdeni, ha az új rend-
szerek nem gyökereznek valami
haladást jelentő eszmében, ak-
kor ki kell tartanunk a feltézés
mellett, hogy még nem érkezünk
új történelmi kanyarodóhoz, minék
következésképpen inkább az embere-
ken kell valamít javítani, mint az

"A MUNKA" TÁRCÁJA

A MEDVE.

Felvidéki vadásztörténetek.

Irta : *Reminiczky Károly.*

(Folytatás.)

Azt, ami akkor benne végbemehe-
tett, benne leírni. Ezt csak az képes meg-
érteni, aki úgy, mint én is, már átélt ha-
sonló helyzetet, mikor egy puhán lőtt kan-
ulán l és fél órán át szaladtam hegyen-
völgyön, hóban jégben és végül annak
véres nyomát a határon át láttam eltűn-
ni. Akkor, de csakis már akkor, amikor
az eredménytelenségől megbizonyosod-
tam, eszem össze hulltunk. Akkor szin-
tén szent biztosra vettem, hogy a der-
mesztő hidegben offagyok. De úgy, ahogy
végül nekem sem lett semmi bajom, úgy
K. barátom is magához tért. Igaz, erős
dopingul szolgált a medve-utazás cirku-
szamát feléje közeledő lármája. Nagyneve-
sen feltárgyazkodott, még éppen idejében,
mert a társaság máris közvetlen közelé-
ben zajongott. De bármilyen kevés vol-
na a távolság közöttük, nem láthatott a med-
véből még egy szikrányit sem. Olyan nagy-
volt a sűrűség. Pedig még mindig a sze-

meit. Végre lehasalt és a bokrok töve alatt vagy 15 lépésnyire meglátta a medvét, amint a kullancsként ragadó kis kopóktól körülvéve és minden oldalról, folytonosan támadva, feléjük kapkodott.

K. Háromcsövű fegyverének folyós ravaszát azonnal rácsaltatolta a medvére, mire az szabályszerűen eldülve, jelezte a találatot. A vérszemét kapott köpöknek sem kellett több. A durranástól és az összeeső medvétől megint bátorságra kaptak, újra megrohanták és tépni, marni kezdtek nagy ellenséggel. De hibakelt a számításba, mert a gallyakon elterített golyó a medvének csak a jobb vállapját roncsolta össze s így újra magához tért. Csöngt két labra állt és az egyik rajta rögtön tacsokt elkapta, majd formálisan megkapolva homlokától kezdve az orráig és karmainak egyetlen rántásával leszakította a szegény állat fejéből. De rosszult járt az a kutya is, amelyik az összeesett medvének hónalján lögött, mert annak meg irritózott szorításával egy csomó bordáját roppantotta össze.

Perze a szerencsétlenül járt kutyák sivatása és a medve hangos bőmbőlése a másik két, még ép kutyát menekülésre készítette és mint az már ilyenkor történni szokott, a védelmet gazdájuknál keresték. De most már a sebesült medve volt az üldöző. Fájdalmában és

dühében hatalmas ordítással vetette. mágt a menekülők után. Egyetlen másodperc alatt négy lépésre volt barátom előtt és megint két lábra lépett, hogy uj lennével is végezzon. Elképesztően izgalmas látványt nyújtott, amint szétlőtt első ballábát lögötva, ép kariat juknyitva, nyitott szájjal támadni kezdett. De a közben ismét felbátorodott, még ép két nagyszerű kutya már is rajta volt. Az egyik a farba harapott, a másik pedig véresen lecsüngő, tehetetlen kariat tépáza. A medve az újabb nagy földalomtól K szerencsésjére megtorpant, lekaptara kariatól az azon csüngő kutyt, de ugy, hogy lezakított annak fél fejéről és ajkairól minden bőrt és fogainak nagyrésztét is kiverte.

Ezt a pillanatot használta fel barátom, hogy vastag sörrellet fölöltött, egyik sima csövét a kutyák által elfoglalt macskák torkába eressze. Ott esett össze pár lépésre előtte, szétszakított torokkal! De még mindig volt annyi ereje, hogy hódónagyságu fejét emelgesse. És csak a harmadik lövés bucsuztatta el végképen ebből a világból.

K. így hozzájutott első medvéjéhez. Igaz, hogy nagy árat fizetett érte, mert azonkívül, hogy kis híján egész életét, életét is áldozta, még elvesztette egyik legjobb kopóját.

intézményeken, vagy ha az intézményeken, akkor csak részleteikben, hogy a lelki elváltozások ellenére is alkalmasak legyenek alap-eszméjük megvalósítására.

Mert akármennyit vétett is a mult század a haladás eszméjének túlerkekelésével, egy biztos: intellektuális haladás van, a tudományok biztosan fejlődnek, nemcsak változnak, többet tudunk s azt jobban tudjuk, mint azelőtt. De az értelmi megismerés az alapja a lelkiéletnek, minden az értelemből igazodik, ezért magasabb értelmi

szinviszonal fejlettebb társadalmi berendezkedést is kíván. Például: egy magasabb kulturájú nemzetnek, vagy nemzeteknek több szabadság jár, mert nagyobb műveltség birtokában jobban tudunk értékelni s így a szabadságot helyesebben tudjuk felhasználni; viszont a nagyobb tudás az erkölcsi jó ellen irányuló támadásokat, a visszaéléseket rafináltabbakká teheti, tehát részletebben kidolgozott, komplexáltabb jogi intézkedésekkel kell e támadásokkal szemben a közjót, az eszmei célokat védelmezni. Iyen

értelemben van haladás s e haladás nevében el kell utasítanunk a fennálló rend elleni támadást, ha az a haladással össze nem egyeztethető szellemiség részéről történik.

Ezeket a gondolatokat éberszti fel elmélyülően és kiterjedten a mai nemzeti ünnep s bizony-bizony egyedül azokban, akik benne mindenkor a korszerű szabadság és haladás ünnepeit látják és érzik, mert akik csak a piros betűjéért és megszokásból ünneplik, azok akár ne is ünnepeljenek! (—any.)

Arcképcsarnok.

Korszakalkotó történelmi események idején forrongó mozgásba lendül a társadalom is. A vihartól felkavart, zajló hullámokhoz hasonló jelenségeket észlelünk az osztályokra tagozódott emberiség életében. Sokféle furcsa lény lebeg felszínén, akitől az értékesebb rétegek riadtan próbálkoznak elhúzódni magányukba. Sajnos, közszerpek ritkán engedni meg a nyilvánosság elől való elvonulást.

Ez általános jelenség. Mindenütt akadnak közismert torzalakok a mostani világviszályban is, a társadalom józan többségének bosszantására. Nem mindig gonoszokdásból ilyenek. Inkább az emberi gyarlóság, nyomorúság fogalma ért el csúcsgyapapodást bennük! Talán úgy vélik, hogy a közelet marakodó piacán érvényesülni, azon a bizonyos számarlétrán fellelő haladni csak feltűnő egyéni viselkedéssel lehet, még ha ez természetellenes is. Sőt találhatók közöttük olyanok, akik meggyőződésesen ferde jelleműek s azt hiszik, hogy helyes életutot járnak. Pedig a társadalmi köznyugalom zavarai ok kivétel nélkül, valamennyien, mert példájuk rontóan vonz.

Arcképcsarnok keretében ismertetjük majd olvasóközönségünkkel a legfeljebb torzalakokat okulás s elrettentő példák. Az érdekeltek esetleg szintén rádobbnak, ha némi önismerettel bírnak, hogy mi a kötelességük önmaguk megjavítása körül, a folytonosan hangoztatott magyar társadalmi egység előmozdítása szempontjából. Lélekbentestben talpig magyarok biztosíthatják csupán a haza boldogulását, meg a torzalakok vagy megváltoznak, vagy közökhajra el kell rejtőzniük otthonukba, csendes szerénységgel.

Bármennyire meggyapapodtak bajaink-gondjaink, a leg súlyosabb áldozatok se roppanthatnak össze, ha kölcsönös türelem, megértő jószándék hatja át a nemzet fiait, a torzalakok háttérbeszorításával.

S most már szemléljük őket a valóság csálhatatlan tükörképében, filmszerű lepergetéssel.

Mert kutyái aztán csunyan megjárták. Az első, melyet a medve megskal-polt, a helyszínen kellett agyonlőnie, hogy kintlódásának véget vessen. A tört bor-dajut öben vitték haza, hol nem is két hét alatt teljesen meggyógyult. Annak pedig, amelyiknek fél pófáját tépte szél-jel a macskó, ott az erdőben csernává varrták fel a bőrt s így ugyancsak hamarosan egészséges lett. Csak éppen fog-bíjjas szájaával és ferdére sikerült ajkai-val jobban hasonlított Victor Hugo „L'homme qui rit”-jére, mint egy tisztes harcban veteránna lett hős kutyára.

K barátomnak különben még egy medve dolgáról tudok, mely az előbb elmondott kalandját megelőzőleg pár évvel előbb folyt le, ugyanazon a területen.

November volt, de 30 cm-es hó. Így nagy örömmel észlelte két jókora medve friss nyomait, melyek egy áthatolhatatlan sűrűbe vezettek, anélkül, hogy kimeneti járás is lett volna. Az így biztosra megállapított medvék erdőre szét varródéval és két, hamarosan előkerített emberrel körülfalatta és megmagyarázta mindogykinek a teendőjét. A területen szerzett sok éves tapasztalataira támaszkodva nem volt kételye, hogy a macskók egyedül az általa elől részen törhetnek csak ki. A kibocsátott kopók fel is vették a medvéket és öröm volt hallani,

A borulatók.

Járnak-kelnek közöttünk leborgasztott fejjel, melabus ábrázattal, szomorú tekintettel, mint a reménytelen kétségbeesés eleven szobrai.

Ajkukon minduntalan feltör a fájdnyőszörgés: Mi lesz velünk?... Mi lesz velünk?

A választott zsidó nép a Sinai hegyen megnyilatkozó Úr szavát alig hallgathatta oly szorongó ábítattal, mint ok az angol biradók közléseit a lég hullámain. Ami ezektől felénk árad, megremegető, csálhatatlan igazság mondják ok és mi mégis rózsás ábrándokat szövögtünk a haza dicső jövőjéről... (?) Szerintük bizakodni, hallatlan könnyelműség, mikor a vészfelhők mind sűrűbben tornyosulnak felettünk... (?)

A borulatók halált károgó vészmadarakként imbolyognak közöttünk, a kisbűttség méltó terjesztve társadalmunk könnyen befolyásolható tömegeiben.

Népművelés.

Az iskolán kívüli népművelés feladata az, hogy a fogyatékos iskolázottság minden téren mutatkozó hiányait jóvátegye. Ismeretterjesztő, nemzeti-nevelő szociális munka. Fontosságát az állam is felismerte, amikor teendőinek ellátására a világháború után országos szervezetet létesített, némi anyagi alapot biztosított. Ennek elégtelensége is elismerésre talált, aminek eredményeként évek óta készül a népművelési törvény, amelynek letárgyalását és életbeléptetését a háborús feszültség és anyagi nehézségek együttesen késleltetik.

A népművelés kérdéseinek intézésével a törvényhatósági és városi iskolán kívüli népművelési bizottságok foglalkoznak, a népművelési tükör irányítása alatt. Mindkét bizottság igen népes, ez azonban az ülésen nem észlelhető. A népművelésről mindenkinek vannak nézetei;

amint azok felcsendülő csaholása tervszertint mindig közelebb és közelebb ért hozzánk. De ekkor váratlanul egy, a bajtársa benyuló szikláról két lövés dördült, utána pedig a kutyák oldalra kivágó és mindinkább eltávoluló üldözése következett.

K. szörnyű mérgében azonnal a lövések helyére ment és ott találta haszon-talan vadórát, aki parancs ellenére, gazdája elé besompolygott a bajtársa és felkapaszkodott az előbb említett magaslatra és onnan jól belátva a terepet, 120 lépésről, simacsövű fegyveréből ráduplázott a már-már barátom elé ért két macskóra. Persze a nagy távolságról leadott vastag sórtólóvcs egyedüli eredménye az volt, hogy a medvék irányt változtatva örökre eltűntek.

Hogy a vadór mit kapott barátomtól, azt nem írom le, nem bírja el a cenzúra.

A most elmondott történetek olyan veszedelmes medvékről szólnak, amelyekben gáncs és félelem nélkül vadászok találkoztunk. — Legközelebbi felolvasó-somorkor, — pontosan mához két hétre, — ugyanebben az időben többek közt egy olyan medvére kerül a sor, mely egyáltalán nem volt veszedelmes vad, mégis egy egész megye lakosságát hozta izgalomba és tartotta egyideig iásában. (Vége.)

A háború eddigi dicsőséges fejleményeit, káprázatos tényeit lebecsülik a az aránytalan német számbeli fölényvel magyarázzák emberben és gigási hadi felkészültségben, a készületlen kis népek lerohanásával (?) — Persze elfelejtik, hogy a vert hadak közt a két nagybatalom Anglia és Franciaország gyors kudarcát, sőt utóbbiak vilámbukását a történelem legnagyobb tényei közé sorolja majd az utókor!

A borulatók agya kihagy. Vagy talán tudatosan feledékenyek más tekintetben is. Hazánk hatalmas területi meggyapapodására egyáltalán nem gondolnak. Legfeljebb keseregve jegyzik meg, hogy ez csak átmeneti állapot s ha a tengelyhatalmak alulmaradnak, retteghetünk az összeszúrgorodástól (?)

Már pedig Anglia legyőzhetetlen (?) — hirdetik a borulatók, mert pénzben, fegyverben, emberben, nyersanyagban kimeríthetetlen, míg a tengelyhatalmak lassan elsorvadhatnak... (?)

Mit válaszoljunk nekik? Szájkosár kellene a borulatóknak! Figyelő.

tehát nemcsak azoknak, akik avval szakszerűen és gyakorlatban foglalkoznak. Ezek a laikus nézetek általában azt tartják, hogy a népművelés hazafias kötelesség, amelyet az igaz magyar ember lelkesedéssal vállal, érte sem anyagi, sem erkölcsi elismerést nem kér és nem vár. Ha azonban az ilyen emberek megkérdézzük, hogy hány népművelési előadást tartottak, milyen nívón, mekkora közönség előtt és milyen sikerrel, kiderül, hogy álláspontjuk elméleti jellegű és annak valóra váltását másoktól várják. Az előadatkésztséget is elvi okból hirdetik, mert a közérdek ezt kívánja.

A rideg valóság ezzel szemben az, hogy a népművelésnek lélektana és módszertana, paedagógiaja van. Ezt sok küzdelmes és áldozatos munka árán dolgozták ki a magyar népművelők. Az ő bevált elveiket valóítottuk meg a bánya-telepi népművelő munkában. Ezeknek ismertetésével célunk az, hogy a többi salgótarjáni körzetekben hasonló jellegű

Műszaki vállalat keres
1941. évi április hó 1-ére
Rádió műszerész, műszerész tanoncot
és kezdő gép és gyorsírónőt.
Jelentkezni lehet:
SINGER GYULA, Salgótarján
Fő-utca 23. szám

tevékenység megindulását szolgáljuk. Munkánk csontvázát a Bánya Társaság bánya művelési titkár által leadott 15 előadás címe alkotta. Ezeket kellett közös vérkeringéssel, izmokkal, idegekkel, lélekkel ellátni magyar szívvvel, magyar ruhába öltöztetni, hogy élő valósággá váljanak. A feladat csak egy munkaközösség létesítésével volt megoldható, melyet a bányaigazgatóság, a Bánya Társaság bánya iktái, az iskola, cserkészek, leventék zenekara, munkások vezetői alkottak. Az igazgatóság adta a fényes termet, lőfőtet, világítást, zenekart, a népművelők a szervezést, a leventék a rendezést, a többiek a szereplőket. Jelenig az egyik előadás volt: Együtt az erő. Mindeneséges előadást kultúreszt formájában rendeztünk, 5-6 kísérőszámmal, amelyek bár szórakoztató jellegűek, de irodalmat, művészetet, magyarságot, hitet, munkát, észere-tel hirdetnek és nyujtanak. Azokat a mélyen szántó beajánló, ismertető, értékelő konferansz teszi élménnyé. Csak egy bajunk van. A közönséget nem tudjuk elhelyezni, az estéről-estére nő, a nagy-terem pedig nem tágitható. Így kellene ennek lenni a tervezett többi 9 salgótarjáni népművelési körzetben is. 1. Bánya, 2. Acélgár, 3. Kat. Kör, 4. Ipartestület, 5. Mozi, 6. Úveggyár, 7. Hirschgyár, 8. Forgách, 9. Somlyó, 10. Salgó.

Ha összefogjuk a városban található társadalmi egyesületeket, ezek és zenekarokat, műkedvelő egyesületeket, előadók, — minden társadalmi rétegből — úgy nemcsak arra lesz mód, hogy ezeket a kultúresztéket legalább a téli félévben mind a 10 körzetben rendszeresen megtartsuk, hanem arra is, hogy népes és fejlődőképes előadógárdát neveljünk, amellyel az elhagyott környéki falvakba is elhothetjük a magyar kultúra magját.

Nem ismeri a magyar népet, aki azt tartja róla, hogy nem akar tanulni, haladni, művelődni. Az etéren tapasztalt és felhánytorgatott bizalmatlanság, közöny, ellenséges megalkuvás oka nem a nép hibája, hanem azoké, akik nem tisztá szívvvel, tisztá kézzel és tisztá fejjel fogtak a népművelés mindezeket feltűnő megkövetel munkájához 22 599 népis-kolai dolgozat tanulságaként leszártam azt a tanulságot, hogy a nép idővel felveszi vezetőinek arcát, bármilyenek legyenek is azok. Aki tehát a mi népünk-ről kritikát mond, annak vezetőiről mond kritikát. Ha tehát súlyos vádakkal dobálódzik, jól vigyázzon, mert azok esetleg saját fejére hullanak vissza. Mert a népművelés nem más, mint nemzeti és erkölcsi szellemű népzvetés. Szociális munka, jövőnkét szolgálja, támogatása kötelesség és közérdek.

Dr. Zemlényi Imre

Nagyszabású irodalmi és zenei est

színhelye lesz az Acélgári Olvasóegylet díszterme e-hó 22-én este fél 9 órakor, amikor is az Északi Ferences Plébánia Öltőegyesülete rendezi meg ez idei Kultúrestjét.

Ez alkalommal, mint már említettük; vitéz Makray Lajos prépost, országgyűlési képviselő fog beszélni, a „Katolikus világnézet a mai korszerű áramlatában.” címen. Az országoshírű, kiváló szónok fellép-tel iránt a legnagyobb érdeklődés nyilvánul meg máris városunk közönségének körében.

A műsoron szerepel Rákay Gizella az Operaház jeles művésznője is, kiről a budapesti újságok úgy írnak, mint a jövőnd nagy drámai szopránénekemődjéről az Operaházban. A napokban lépett fel Wagner: Lohengrinjében emlékeztet sikkrel, melyről az alábbi kritikát írta a Nemzeti Újság: „A Lohengrin csütörtök esti előadásán először énekelte Elza szerepét Rákay Gizella, a rokonzenés, fiatal énekesnő, aki a „Trubadur” Leonorájának szerepében mutatkozott be nemrégiben figyelemreméltó sikerrel. Űde

orgánusa, kellemea” megjelenése szívélyes fogadtatásban találta a közönség részéről. Megérdemelt sikere volt.

Városunkból is fellépnek még az est keretében többen, köztis mert és kedvelt tehetségek, majd a kitűnő gyáti zenekar és énekkar is.

Legyünk ott ez esten egy szívvvel-lélekkel, ha szeretjük a nemeset és szépet!

A Műsor Leánykór a vasárnapi műsoros (éval kapcsolatos ruhameutató) alkalmából, az árvízujtató lakosság fel-ségítésére kapott felülfizetéseket, bálás-köszönettel az alábbiakban nyujtáza: Acélgári szalonzenekar 20 P, Szűcs Róbertné, Dr. Felszeghy Miklós 10—10 P, Csics Gyula 7 P, Korompay Lajosné 5/50 P, Timaróczyk Sándor és N. N. 5—5 P, Sobreiner Jenőné 3/50 P, Förster Kálmán, Balogh Mária, Pál Dező, Dr. Csengődy Lajos, Dr. Horváth József Karancsok, 2—2 P, Karattur Antalné, Bercezy József 1/50—1/50 P, Angyal Endre 1 P, 4 bármán 50—50 fillér.

Hírek és különfélek

Kardos Gyula nógrádi főesperes legmost vasárnap 16 óra este 7 órai kezdettel előadást tartani az evangélikus Kulturházban: „Van-e nagyobb az anyai szeretetnél?” címmel a kísértő műsor keretében, amelyre az érdeklődést ezúton is felhívjuk.

Uj doktor. Matheidesz Gábor, a Salgótarjáni Takarékpénztár tisztviselőjét március 8-án avatták a kolozsvári tudományegyetem az államtudományok doktorává és ugyancsak a napokban a Takarékpénztár igazgatósága cégvezetővé léptette elő.

KATONAI ÜNNEPSÉG. Folyó hó 15-én a helybeli Főtéren fél 11 órakor a ház zászálóját a magyar, román és rutén utonlanc részére ünnepélyes honvédek által rendez szíkvonulással, katonazenével. — Az ünnepség sorrendje: 1. fél 10 órakor istentisztelet a vallásfelo-kezetek szerint. 2. Fél 11 órakor fogadás jóból. 3. 10 óra 40 perokor ünnepi beszéd magyarul, románul. Tartja Horváth László városi tanácsnok, polgármester-helyettes. 4. Eskü méltatása: Gáldy Nándor alezredes, honvéddalomsparancsnok. 5. 10 óra 30 perokor honvédek magyar, rutén és román nyelven. 6. Diszmenet. 7. Törzene 12—13 óráig a Főtéren. — Az Ipartestületben a csemzti ünnepély fél 12 órakor, az istentisztelet fél 10 órakor tartatnak meg. — Az országzászlóal március 15-én a dísz-orséget az acélgári öregosorkeszek adják.

Halálos szerencsétlenség. F. hó 8-án a déli órákban a Fő utca a Zsebe udvarban lévő légtalpi pincében Purgát András 16 éves fiura rászakadt a föld és őt agyonnyomta. A közelben állók közül mások is megérültek, de könnyebben a Balassagyarmati törvényszék f. hó 10-én szállt ki a helyszínrre, ahová a rendőrség a szerencsétlenség után azonnal kiszállt. A gyermeket f. hó 10-én boncolták fel és 11-én temették el.

A Népművelés a bányánál. c. cikkét és a **Hangya közgyűléséről** szóló beszámolót helyszükre miatt jövő számunkban hozzuk. Szerk.

40 éves a SSE.

Salgótarján acélgárában a Magyarországon alig néhány esztendőse labball sportolt 1900-ban vezette be Wabrosch Béla főmérnök, a lelkes sportoló és sportbarát. A jelenlegi gyári fasorban akkor még óriási topolyfák között, a mostmár kis jégpálya volt a tenisz, bicikli, majd futballpálya, ahol az esti órákban igen nagy érdeklődés mellett folyt a tisztviselők és munkások sportolása. A jégpályán ma ottlétő kis lapavillón volt a nyári és téli sportok ültözje. Sok felejtethetetlen sportesemény zajlott le az akkori község egyetlen csapatának a SSE-nek rendezésében, amely mindjárt kezdetben országosbíró csapatokat látott vendégül és a kezdeti sikerektől dacára olyan vendégcsereket jellemezte a SSE-t, hogy alig győzött eleget tenni, a sok előkeő csapat felkínálkozásának. A gyakori mérkőzések révén csakhamar nagyhírré lett a csapat és sok szép győzelem lett a győmölcsre az idális cél, amatőr szellemnek, amely ma is érintetlen sajátága a SSE-nek.

1924-ben az építkezések következtében új futballpályát kapott az egyesület a Dolinkában, ahol az ország egyik legrészebb sportpályája létesült a megboldogult Eisele igazgató megértéséből és az egyesület vezetőségének lelkes fáradozásából.

A 40 esztendőse egyesületnek f. hó 16-án lesz a jubileumi közgyűlése, úgy érezzük, hogy ez az esemény városunk sportjának, de egyúttal városunk kulturális életének is fontos dátuma.

A nemes sport révén nagy tömegek kerültek az egyesület irányítása alá a sportoló tagokon kívül közzetve, vagy közvetlenül ezek vesznek részt nemcsak a város, hanem az ország sportéletében, melynek nemzetfontosságát ma már mindenki ismeri.

Megilletődött lélekkel és hálával gondolunk az utórkő nemesele munkájára és meleg szívvel köszöntjük az Egyesület lelkes vezetőségét, összes tagjával egyetemben!

A MANSZ LEÁNYKÖR RUHABEMUTATÓJA

A zubogó eső dacára nagyszámú és előkelő közönség látogatta meg vasárnap délután 6 órakor a MANSZ leánykör által az árvízkarosultak javára rendezett, műsoros teával egybekötött ruhabemutatót. Az Ipartestület székházának nagytermében nemes egyszerűséggel, de annál kiforrottabb izléssel díszített asztalok várták a Leánykör vendégeit, kiket a leányok bájosan kedves „háziasszonyi” buzgóssággal fogadtak. Az asztalokon a táncrendekhez hasonló, a Leánykör által műértő izléssel festett kártyákba belefűzött műsorok voltak elhelyezve. Valahogyan minden az ifjú nőlélek gondosságát sugározta s az egész légkör úgy hatott, mintha egy intim, házi leányzsuron vetünk volna részt. A krónikásnak fékeznie kell a tollát s helyszükre miatt le kell mondani a szép gondolatok leírásáról, melyek tömegesen előtérbe tudulnak az átél kedves és kellemes impressziók hatásai alatt, hogy a műsor és a ruhabemutató számairól szóló beszámolójának helyet biztosítson.

A műsor a Magyar Hísekeggel kezdődött, melyet az acélgári szalonzenekar játszott, majd Szeremley Szabolcs áll. gimn. tanár lépett a függőgny elé s a mai ifjú nemzedéknek rajongó lelkesedésével beszélt a magyar népi értékek felbecsülhetlenségéről, szépségeiről, faji jelöltségéről és nemzeti hivatásáról. Minden szava a magyar nemzeti és népi értékek felismeréséből eredő komoly rajongás s az igazság súlyos pörlyeként hatottak mondatai, melyekkel ostromozta a mult idők hanyagságát, tunyságát és sajnosan még a mai nemzedéknek hanyaveti nembánomagságát a népi dalok, táncok, szokások, ruhaviseletek és egyéb házipárok lassan lassan veszniabgyott értékeivel szemben. A szeméyes tapasztalatokkal ékített s nagy újszerűségről és előtanulmányról tanusodó, értékes beszédet mely átérzéssel hallgatta a közönség és lelkes tappsal jutalmazta. Utána a szalonzenekar Kéler B. Magyar vigjáték c. nyitányát játszotta, melynek befejezése után Hunyár Mária Ady Endre két szép költeményét szavalta a rutinizott előadó művészi tökéletességével. Majd Csipkay Magdolna lány mezosopránjával Bartók és Kodály dalokat énekelt bájos közvetlenséggel, Kurucz Imréné alkalmazkodó zongorakísérete mellett. A következő számhoz kitérült a színpad s a közönség előtt megjelent a pompás, virágos tavasz, kazári népviseletbe öltözött, hat ifjú, bájos hölgy képeiben, akik magyar népdalok hangjára egy nagyon szép népi értéket, a guzsalys táncot mutatták be kedvesen, nőtis közvetlenséggel, Timár Éva igen jó táncütemes zongorakísérete mellett. A nagy tetszést kiváltott s megismétléni kényszerült táncot Adorján Aranka, Bodnár Klára, Goró Buba, Hunyár Mária, Kvasznicza Eta és Schlattner Margit táncolták.

Majd szünet következett, mely alatt a vendéglátó ifjú hölgyek teát és süteményt szolgáltak fel a közönségnek.

Szünet után bevezetőül az acélgári szalonzenekar két tagja: Karlovsky János a Copelia balettből begedűsölt játszolt Lovász György zongorakíséretével mesteri játékukkal kellemes élvezetet nyújtottak a hallgatóságoknak.

Utána dr. Tizsamarti Antalné jelent meg a színen topáz színű bársonyból készített, értékes hunnia csipkével díszített, Zrínyi Ilona korabeli ruhában, hogy mint a magyar nép, a népi értékek s a magyar ruha szerelme bevezetőt adjon a magatervezte és sajátmagának készített magyaros ruhákról. Rendkívül művelt nagy intelligenciájú fiatal asszony, aki nemcsak sokat utazott külföldön, de bejárta hazánk minden zegét-zugát, kutatót és kutat a magyar népi kincsek után, hogy azokat naplénre hozza és a magyar jövő számára megőrizze. Önzetlennül, a magyar haza és a magyar nép mélységes szeretetéből végzi apostoli munkáját s szinte elképzelhetetlen, hogy valaki ennyi áldozatot tudjon hozni a magyar ügyért. A bemutatott ruhák, amelyek anyaga a legdrágább selyem, gyapjú vagy bársony s a gyönyörű himzéseken kívül egyik-másikon a csipkedisz hunnia és pannónia csipke, mind az ő tulajdonja, valamint a csipkés és ékszerek is, melyeket a bemutatott hölgyek a ruhákkal kapcsolatosan viseltek. Nemcsak a házasságban, de ebben az önzetlen hazafias munkában is méltó élettársra a férje, aki nagyfoglaltságú orvosi hivatásban kívül a magyar nyelv tisztaságáért küzd, ennek érdekében értékes és nagyarányú irodalmi munkásságot fejt ki. Az értékek gyönyörű találgatása ez a dolgos, fáradhatatlan házaspár s a mai nagy világalakulásban nagyon sok ilyen lelkes, magyar lélekparra volna szükségük hazánkban, hogy a nagy katalizmában átmenthesse teljes faji, nyelvi és nemzeti önállóságát.

A bájos közvetlenséggel elmondott bevezető után következett a ruhabemutató Hunyár Mária konferálásában. A jelenlét hölgyek kívánságára, emlékeztető, alább részletesen felsoroljuk az egyes ruhákat a bemutatott hölgy megnevezésével:

1. Milassy Ilona: Díszes tavaszi utcai ruha, kabátall, kalappal, díszes posztó bórátét és dus himzés, mintája szomogygyei.
2. Koppány Anzelma: Nyári délutáni ruha sárközi himzéssel és szalaggal.
3. Csipkay Magdolna: Délutáni ruha, baranyamegyei népviselet nyomán. Kézimunka és horgolász díszel. Újra denevér szabású, egyezik a divattal.
4. Révay Szózi: Nyári ruhácska, kalocsai népviseletből.
5. Tóth Magdolna: Irásos díszitűs, nyári utcairuha.
6. Tábori Éva: Nyári hétköznapi ruha, boldogi viseletből, boldogi kendővel.
7. Makky Emmi: Szővetruha, multizsadbéli egyi fériviselet nyomán. Díszítése zenaila suttas, kézimunka gomb és bórátét.
8. Schlattner Margit: Délutáni ruha, erdélyi népviseletből stíllizál.
9. Buda Éva: Szürke ruha, dombvár-kapospulai legény ingmellel és kékzölével.
10. Milassy Ilona: Minden korúak részére alkalmas háziasított ruha. Kötényen nyitrazerdahelyi himzés, kézzel vert csipke.
11. Goró Buba: Minden korúak részére alkalmas tavaszi ruha, posztó rátétell, gyapjú szürkehimzéssel.
12. Schlattner Margit: Csikos viseletből kiránduló ruha.
13. Koppány Anzelma: Sárközi viseletből való délutáni ruha.
14. Milassy Ilona: Díszes délutáni ruha, mezőkövesdi viseletből, kaszmírből. Kötényen szürkehimzés és díszekötésű rojt.
15. Goró Buba: Alkalmi ruha, mezeicsokor díszített túll ujjakkal.
16. Buda Éva: Többféle bluzzal hordható szővetruha. A mellény eredetijét magánygyűteményből tervezte: dr. Tizsamarti Antalné.

17. Koppány Anzelma: Nyári ruha, nógrád-megyei népviseletből.

18. Tóth Magdolna: Szővetruha ködmönkél.

19. Goró Buba: A bolgar nemzeti viselet legdrágább példányát a testvér-bolgárpár iránti szeretetből mutatta be dr. Tizsamartié. Kelméje tiszta selyem, remekszép, értékes himzéssel. A ruha Szóziától, a mellény, mely szintén bolgar, Konstantinápolyból.

20. Schlattner Margit: Kulocsai hétköznapi.

21. Koppány Anzelma: Fekete gyapjú, himzéses ünnepi ruha, hunnia csipkével.

22. Tábori Éva: Lobogós ujjú, legényruhából stíllizál ruha.

23. Révay Szózi: Szővetruha, himzése valószínűleg Dráva-Száva közli, 100 év előtt a magyarok készítették. Dr. Tizsamartié feljutása.

24. Koppány Anzelma: Alkalmi ruha, csontszínű túll ujjú és kötényen buzzáki gyapjúhimzés. Körtölönbség nélkül viselhető.

25. Csipkay Magdolna: Elegáns ruha, mezőkövesdi népviseletből, gyapjuból.

26. Koppány Anzelma: Táncruha, boldogi népviseletből.

27. Schlattner Margit: Táncruha, Kalotaszegi népviseletből, gyöngy himzéssel.

28. Schlattner Margit: Táncruha, csomai népviseletből.

29. Goró Buba: Nyári, szürke vászonruha, XVI. századból való, azentitváni ködmönhimzéssel.

30. Buda Éva: Eljegyzésre alkalmas ruhá, gyapjú és gyöngyhimzéssel.

31. Schlattner Margit: Fiatalány első házioruhája.

32. Goró Buba: Fiatalasszony bál ruhája, somogyi lyukhimzéssel, díszes pávattal.

33. Buda Éva: Alkalmi ruha, csontszínű gyapjuszövetből, urihimzéssel.

34. Milassy Ilona: Díszes alkalmi ruha, fekete bársonyból, fehér, dus, sárközi himzéssel, fekete bársony suttással. Különleges gombdísz arany, drágakövel. Kötényküli díszmagyar. Sárközi fejkötővel, prém belsővel.

35. Goró Buba: Mezőkövesdi ruha, fiatalasszonyoknak.

A bemutatott ruhákat a csiny, az izlés, a kor divatjához alkalmazkodó forma s mindezek mellett mégis magyar jellegzetesség jellemzi s így nem volt csoda, hogy valamennyit az általános tetszés moraja kísérte. Hát még hány sóhaj...! Minden hálát és elismerést, amit egy várost reprezentáló közönség adhat, megilleti dr. Tizsamarti Antalné, önzetlenn, hazafias fáradozását. Köszönet érte neki és áldás kísérje további munkáját is!

De a hálát és elismerést megilleti a MANSZ Leánykör mindenegyes tagját, akik áldozatos munkájukkal nemcsak az árvízsujtotta magyar nép felségítéséhez hozzájárultak ezen gyönyörű s közel négyórás est anyagi és erkölcsi sikerének megrendezésével, de azért is, hogy aránylag csekély anyagi ellenérték fejében ennyi szép és tanulságos értékkel ajándékozták meg a város közönségét. Különösen megilleti minden köszönet a Leánykör fáradhatatlan tevékeny, széplelkű társainknak, Milassy Ionát, aki leírás alapján betanította a guzsalys táncot, az est megrendezésének és kivitelének főirányítója volt de aki sokoldalú tudásánál és intelligenciájánál fogva ösztöretől lelke a Leánykörnek.

Nemkülömben megilleti hálát és köszönet a megjelent, előkelő közönség is, valamint mindazokat, akik bármilyen formában hozzájárultak az est szép anyagi sikeréhez.

A pusztító, romboló esztűtűkő visszénye a Duna-Tisza közötti buzföldekről vasárnap este az Ipartestület nagytermében tükröződött, azért volt oly fényes a terem, azért ragyogtak az arcol, mert az áldozatos szívek önmagukra találtak és mélyükből kisugárzott a bajban mindig ösztöretani tudó magyarság megértő lelkesedése.

(—dny.)

HIRDETMEY.

Március 15-ét Salgótarján m. város közönsége a f. évben 15-én, szombaton délelőtti 1/12 órakor ünnepi meg a Ipartestület dísztermében D. e. 1/10 órakor az összes hitfelekezetek templomaiban bazafios ünnepi istentiszteletet lesz.

Felkérem a város bazafios közönségét, hogy ez alkalommal házaikat nemzetiszínű zászlóval feldíszítsen, az istentiszteleten és ünnepélyen résztvenni szíveskedjék.

Az ünnepély műsora: 1. Himnusz. Énekl. az áll. polg. fiu- és leányiskola vegyeskara. Vezető: Nagyné Kovács Flóra tanár. 2. Márciusi ébreztől. Tábori Piroknál. Előadják a polg. leányiskola növendékei. 3. Nemzeti dal. Szavalja: Boros Gyula II. o. tanuló. 4. Kolozsvári kiskertekben... és Pirok, fehér, zöld. (Kullnyi E., Szerdahelyi J.) Énekl. a polg. leányiskola énekkara. 5. Március. Radányi Sándortól. Szavalja: Cs. Nagy Magdolna

IV. o. tanuló. 6. Ünnepi beszéd. Tartja: Kovács Imre tanár. 7. Petőfi nemzete. Szabolcska Mihálytól. Szavalja: Sulyok Sándor IV. o. tanuló. 8. Leogyl László Kodály Zoltántól. Szép város Kolozsvár... (Harsányi Zs., Kálmán I.) Énekl. az áll. polg. fiu- és leányiskola énekkara. 9. Szabadkő ünnepén. Csomorkányi Pálól. Szavalja: Szabó Erzsébet IV. o. tanuló. 10. Hísekegy... Énekl. az áll. polg. fiu- és leányiskola vegyeskara.

Salgótarján, 1941 március hó 5-én.

Dr. Förster Kálmán s. k. polgármester.

Az Északi Ferences Plébánia II. nagyböjtűi Kulturstétjét tartotta a mult hét pénteken, mely alkalommal ismét igen nagyszámú hallgatóság gyűlt össze a Kulturházban Az elsőrangú műsort P. Kéry Xavér házifőnök atya közvetlen, meleg szavai vezették be. Az első előadást Dr. Sümegh Béla kir. tanfelügyelő tartotta a "Tekintélytisztelétről." Előadása ez igen közér-

dekű és a multban s a jelenben is egyaránt igen aktuális témáról nagy tetszést váltott ki a hallgatóság sorában. A másik előadó: Bálint atva volt, ki a mai ember életével kapcsolatban a "Moziról" beszélt. Könyved és igen szellemes előadása sok derűt váltott ki a közönség sorában, de mindezek mellett ott volt az állandó tanulás és okulás is. Pompás előadását nagy tappsal jutalmazta a közönség. Az acélgári zenekarból alakult szalonzenekar két pompás klasszikus számot adott elő, Varsányi József lendületes vezénylese mellett. Vass Julia és Csallós László VIII. osztályu elemi iskolai tanulók nagy felkészültséggel, szép sikerrel szavaltak el egy egy verset az "Édesanyjáról." A szépen sikerült estet P. Kéry Xavér házifőnök atya szavai zárták be.

Iparművészeti és Lakberendezési Iskolát nyitottam. Kérem a közönség szíves támogatását. Tisztelettel: Endrey Lászlóné, Fő-u. 3.

Fáj a feje, foga, háta? Rheumás, vagy influenza bántja? „SZÜCS tabletta” az orvossága. Kapható:

SZÜCS RÓBERT
"Magyar Korona" gyógyszerüzében
SÁLGÓTÁRJÁN.

Kereskedők figyelmébe!!!

A m. kir. Kereskedelmi Hivatal Kirendeltsége felhívja mindazok figyelmét, akiknek a zár alá vett cikkekre bejelentési kötelezettségük keletkezett, a Budapesti Közlöny 1941 évi 15. számában megjelent, a m. kir. Iparügyi Minisztérium 2000/1941. sz. rendeletre. A rendelet értelmében, akinek a zár alá vett valamely cikke vonatkozóan bejelentési kötelezettsége keletkezett, ez a kötelezés fennmarad, — tehát a következő hónapokban is bejelentést kell tennie mindaddig, amíg az illető cikkből készlete van, — tekintet nélkül arra, hogy a készlet a megjelölt mennyiséget elérte-e vagy sem.

Akinek pedig a jelen rendelet mellékleteiben említett és zár alá nem vett valamely anyagra (cikkre) vonatkozóan keletkezett bejelentési kötelezettsége, bejelentést kell tennie arra a hónapra vonatkozóan is, amelynek utolsó napján készlete első ízben nem éri el a mellékletben meghatározott mennyiséget. Bejelentést a bejelentő lapokon 2 példányban (fehér és piros) kell megtenni. A bejelentő lapokat a m. kir. Kereskedelmi Hivatalnak, Budapest V. Széchenyi Rakpart 6 IX/3 csoport címére választörvényekkel ellátva olyképpen kell beküldeni, hogy a

bónap utolsó napján meglevő készlet a következő hónap 7. napjának déli 12 órájáig a bejelentő hivatalnál legyen.

A bejelentő lapok a m. kir. Kereskedelmi Hivatal Kirendeltségénél igényelhetők. A bejelentés elmulasztása a 990/1939 M. E. sz. rendelet 7 §-a alapján büntetést von maga után.

Ecetes a bor, savanyu a lőre.
Mindennek felment az ára, így többek között a bornak is. Még is érzik a baktást, mert a vendéglősök azon panaszkodnak, hogy nem fog a bor, pedig még mindig van elég. A fogyasztók viszont a túlságos árakra panaszkodnak. A palackozott borok literenkénti átlagos ára az 5 pengő körül mozog. Kímélve pedig a bicskanyitogató vinkó is a 2 pengőökre számít. Ha pedig a szomjas vendég egy kis fröcscsöt hozat: abból többet sem iszik, mert a fröcscsben inkább ecet, mint bor van és ezt is épp oly oylan drágán fizeti meg, mintha fajbort inná. Ugyilátzik ezt már belekalkulálták állási vagy gyártási költség és kamatkülbőlözlet címén. Egyébként az ecetesedés könnyen érthető, t. i. abban nyeri magyarázatát, hogy a kimerők nem értenek a kezeléshez. Ezért jó és okos dolog volna, ha az italmérők a szeszitalok kezelése tekintetében szakértői kioktatásban részesíttetnének, — újabb italmérést pedig csak oly egyén nyerne, aki e tekintetben a szakértői vizsgának megfelelt. A fogyasztók érdeke ugyanis legalább oly jogos és fontos, mint a jóhírű magyar bor és annak ára, mert hiszen, aki issza, az „megadja az árát.”

Talált tárgyak. 1941 február hó 21-én a Kassai soron egy darab lakástervrajz találatot. 1941 február 15-én találtak egy darab bankjegyet. Igazolt tulajdonosai a rendőrkapitányságnál a hivatalos órák alatt átvethetik.

S P O R T

Nagy küzdelemben osztozott a pontokon a Kispesttel az SBTC.

SBTC—KISPEST 2:2 (2:1)

SSE pálya.

2000 néző.

Vezető: Ujvári.

Nem bírt győzni első itthoni mérkőzésén az SBTC. A mérkőzés első félórájában, mikor az SBTC 2:0-ra vezetett, úgy látszott, hogy sikerül visszavágni az ősi 6:1-ért, a végén azonban örültünk, hogy nem vitte el mind a két pontot a kiesés veszélyétől fűlött, felkavart akarással küzdő pesti vendég. Az SBTC-t még nem fenyegeti közvetlen veszély, azonban veszélyes körülménynek tekintendő, hogy többek között a Gamma és a Kispest is mögötte küzd a bentmaradásért. (A Gamma is a Kispest is 3–3 pontot szerzett már tavasszal, pedig mind a kettő ellenfelei között szerepelt már az Újpest is.) Ha ez a két csapat megelőzi, akkor pedig már baj van, mert az utolsó négy helyezett esik ki.

Szemeraklő esőben, nagy közönség előtt állnak fel a csapatok:

SBTC: Géczi, Budai, Timár — Kiss, Marosi, Mátrai — Balázs, Csuberda, Jenőfi, Laczkó Borsányi.

Kispest: Vécsei, Monostori, Olajkár, — Hidasi, Szabó II, Vig — Kincses, Nemes, Gallai, Beke, Titkos.

Az SBTC kezd jobban s ennek a 9. percben már van is eredménye. Csuberda lövése a felső lécről visszapatlan s kanarodás közben Borsányi a kapus mellett félmagas gólt lö. 1:0.

Fokozódó esőben 3 szögletugrás jelzi az SBTC flényét. A 25. percben Balázs kicszelezi Viget, elesik, de felpattan, kicszelezi Olajkárt is és a 16-os sarkáról gólt lö. 2:0. Nagy az öröm, de nem sokáig. A 30. percben Vig taccsot dob a 16-os magasságában. Az óriás dobás közepre száll és Nemes félmagasan belövi. 2:1. A további negyedórán változatos a játék.

A II. félidő első perceiben a nagy kedvvel játszó Borsányi okoz két ízben is meleg másodperceket a kispesti védelemnek. — Lassan a Kispest kereskedik

felül. Az SBTC. pontatlan rúgásai rendre az ellenfeléhez kerülnek. A 10. percben Timár ment egy gólt, majd Balázs kapkod el egy óriási helyzetet. Pillanatról-pillanatra másik kapu előtt van veszély. Így a közönség. Kincses elemében van. A 17. percben Kincses beadása üresben találja Gallait s a középcsatár egyenlítő 2:2. Védelmi hiba volt! Az egyenlítés utáni mezőnyjátékban is a Kispest a jobb.

Szögletarány: 5:5.
Az első félidőben az SBTC, a másodikban a Kispest volt jobb s így igazságos az eredmény. Szerencse is egyszerűen mentette meg mindkét kaput a góltól s egyenlőre még a szögletarány is.

Az SBTC ben feltűnt Borsányi négy játéka. A csatársorban a legveszélyesebb volt. Laczkó sokat dolgozott, különösen hátul. További sorrend: Jenőfi, Balázs, Csuberda. A fedezetsorban, — bár az ujonc Marosi (volt SSE) nem volt rossz, — egyelőre hiányzik Takács IV. Kiss jó volt. Mátráinak és Timárnak Kincses majdnem sok volt. Budai volt a jobbik hátvéd. Géczi a második gólt védhette volna.

Kispestben: Kincses minden megmozdulása veszélyt jelentett. Olajkár II., Vig és Nemes is nagyon jó volt.

A SSE kikapott Kassán.

Kassán játszott a SSE és a Kassai AC-től 4:2 (3:0) arányú vereséget szenvedett. Góllövők: Rákhegy (3), Bodoni, ill. Kovács és Szabó.

Hullámvölgy mélyén van most a SSE

HOLNAP:

SSE — M. T. Előre itthon,
BS-KRT — SBTC Budapeston.

Nyomatott „A MUNKÁ” nyomdában, Sálgótarján.

Ami időszerű és ami nem az.

Amíg a külpolitika eseményei erősen zajlottak, — a jugoszláv külügyminiszter budapesti útja, a bolgárok csatlakozása a háromtalmi szerződéshez, a német csapatok bulgáriai bevonulása, Jugoszlávia csatlakozása a foglalkoztatottak legelénkebben a világháború lemenyét, — addig a magyar belpolitikai élet a Ház újabb egyhetes szünete következtében elcsendesedett. A figyelem nálunk is elsősorban a közelmúltban lejátszó nagy események és a tengelyhatalmak újabb diplomáciai győzelme, ugyisint a várható fejlemények felé fordult, azonban természetesen nem hanyagolta el mindennapi életünk belső problémáit sem.

Természetesen találja a közvélemény, hogy a mai helyzetben, amelyet még az árvíz is súlyosított, ne maradjon paragon talpalatnyi föld se. Mindenki helyeselte azt a rendelkezést, hogy a cél érdekében az esetleg paragon hagyott területeken bevezetik a kényszergazdálkodást. A községi előjárások, polgármesterek kötelességévé tették, hogy ha valamely mezőgazdasági művelés alatt álló területen kellő időben nem végzik el a munkálatokat és attól lehet tartani, hogy a föld paragon marad, fel kell hívni a tulajdonost a mulasztás pótlására és ha ez nem történik meg, gondnokot kell kinevezni a birtokra. A fokozott termeléshez nagy érdekeink fűződnek és ezért helyesnek tartanánk olyan propagandát is, amely a virágoskertek veteményes kertetek alakítását célozná.

Mint nem kívánatos, mondhatnánk hisztérikus tünetet — kifogásolunk kell a közönségnek azt a magatartását, mely a közhalmozásban nyilvánul meg. Sokan félreértették azt, hogy a kormány lefog latta a börtalpu cipőket és megróhanták a ruba és rövidáru üzleteket is. Erre pedig semmi komoly ok nincs. A cipőnél is a kisemberek érdekeinek megővására, szükségletüknek biztosításáról van szó, nehogy előlők azok vásárolhassák össze, akiknek felesleges pénzü is van. Az okatlan árhalmozás aztán valóban előidézhette árúhiányt. Hisztérikus összevisszálás nélkül a szükségletek biztosíthatók. Ezt lehetővé teszik azok az újabb gazdasági megállapodások, — köztük elsősorban az orosz gazdasági szerződés, — amelyek

biztosítják az európai háború miatt elmaradó tengerentúli nyersanyagszállítások pótlását. Ne hisztérizáljunk, mert ezzel a közönségnek, a nemzetnek a végeredményben önmagunknak ártunk. Nem észszerű a halmozás azért sem, mert ha tulzába viszik, a hatóság felkutathatja a magánháztartásokban is. Mert a kormány a nemzet érdekeivel szemben való ilyen visszaélést épp úgy megszüntetheti, mint ahogy a zsidótörvény kijátszására szolgál, az elbocsátottakat illegális vagyonhoz jutlato intézkedéseket is visszamenőleg is megsemmisítette és a tulzolt özszegetek visszalizelteti. Egyébként a közönség ellátásának javítását, az árak felkutatásának és helyesebb elosztásának célját szolgálja a kormányoknak az a terve is, hogy a közgazdasági vezetők mellett közellétési referenseket állít. Az előztásban rendet kell teremteni és azt. méltanyossá tenni.

Különb arrol, hogy a hatósági emberek miként bánjanak a közönséggel érdekes és megszívlelésre méltó kijelentést tett a miniszterelnök. Figyelmeltette a vezetőket, hogy olyan társadalmi és magánéletet éljenek, amellyel példát adhatnak. Parancs helyett megértésre van szükség. A vezetés éberség is: meg kell keresni a bajt és annak okát is. A vezetésre a nemzet elítje hivatott és csak azok számítanak ide, akik erkölcsileg magasabban állanak. Nem beszélhet erkölcsi dolgokról az, aki életével rácsól arra, amit birdet. Bizony megszívlelendő figyelmeztetés Örömmel hallottuk, hogy a közgazdálást is fokozatosan állítják a nemzet erősítésének, kiterjesztésének, egészségesebbtételének szolgálatába. A belügyminiszter nem tartja kielégítőnek kö házügyünk helyzetét, amelyet javítani fognak. A társadalmi betegbiztosítást is kiterjesztik, központosítják. A falvaknak orvossal való jobb ellátására törekcszenek és államosítják a községi és kórorvosokat is. A megelőzési feladatok terén az első tízéves program megvalósult, bár a végleges megoldástól még messze vagyunk. Anyanyit elérünk, hogy 8000 lélekre jut egy-egy védődnő, a cél azonban az, hogy ezer emberre jusson. A nemzetnek gazdaságilag, erkölcsileg, számbéleg és fizikailag is erősödnie kell, hogy betölthesse helyét az új Európában.

MEGHÍVÓ.

A „Sálgótarján és Vidéke Török-Fogyasztási Szövetkezet”
1941. évi március hó 23-án délelőtt 11 órakor, a Katolikus Kór termében

1940. évi rendes közgyűlést

tart, melyre a tagok az alapszabályok 21. §-a értelmében meghívotnak. Ha a közgyűlés a megjelent tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy az alapszabályok 26 § 6. bekezdése értelmében új közgyűlés lesz összehívva, mely — tekintet nélkül a megjelent tagok számára — határozatképes lesz.

NAPIREND:

1. Mult évi üzleteredményekről szóló jelentések.
2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása.
3. A mérleg megállapítása.
4. A tiszta jövedelemről való rendelkezés.
5. Az igazgatóság kiegészítése.
6. Felügyelőbizottság választása.
7. Netáni indítványok.

Az 1940. évi december hó 31-én a tagok száma 105, üzletrészeiknek száma 1787 darab volt. Az év folyamán belépett 5 tag, 5 drb. üzletrésszel és kilépett 13 tag, 202 darab üzletrésszel.

MERLEG 1940. évi december hó 31-én: VAGYON: Pénztári készlet 672 05 P, Követelések 30 171 75 P, Árúkészlet 10 909 22 P, Üzletrészhátalék 239 23 P, Berendezések 6 644 99 P, Összesen: 48 637 24 P. TEHER: Üzletrésztöke 8 935 00 P, Tartalékalap 4 355 01 P, Rendkívüli tartalék 1 631 65 P, Értékkülbőlzeti tartalék 2 727 31 P, Értékcsoportok alap 311 000 P, Tartozások 27 125 53 P, Váslárásli visszatérítés 351 27 P, Fel nemvett osztalék 100 38 P, Nyereség: 300 09 P, Összesen: 48 637 24 P.

ÜZLETEREDMÉNY 1940. ÉVRŐL:

VESZTESÉG: Személyzeti illetmények 9 250 29 P, Házbré 2 530 00 P, Felátérles és karbantartás 126 01 P, Kamatok 480 49 P, Adók 1 672 77 P, Fogyasztási adó 1 052 73 P, Vegyes költségek 4 902 58 P, Leírások 1 111 87 P, Váslárásli visszatérítés 446 68 P, Átvételések 75 36 P, Nyereség 300 09 P, Összesen: 21 948 27 P. NYERESÉG: Árúhozam 21 948 27 P.

Sálgótarján, 1941 március 14-én
Az Igazgatóság.

Starján m. város polgármesteri hivatalától: 2374/1941.

Családfeenntartói, k a r p a s z o m á n y v i s e l é s i , p a p i é s p a p i e l l í t i k e d v e z m é n y i r á n t i k é r e l m e k b e n y u j t á s a .

Felhívás.

Felhívom mindazon 1918, 1919 és 1920. születési évfolyamba tartozó állítás-köteleseket, akik a folyó év április havában megtartandó főszorozáson kerülnek állításra, valamint az 1901—1917. születési évfolyamuak közül mindazokat, akik még szorozáson nem voltak, s a f. év április hóban megtartandó főszorozáson kerülnek bemutatásra, hogy családfeenntartói kurpaszomány viselés engedélyezési, papi és papjelölti kedvezmény elnyerése iránti kérvényeiket már most készítsék elő s adják be f. év március hó 31-ig a városi katonai ügyosztályhoz (városháza I. ekelet 15.) Felvilágosításért, utbaigazításért ugyanide forduljanak.

Sálgótarján, 1941. február 19.

A polgármester helyett:
Csitbicz
ket. ü. titkár.

Hirdessen

„A MUNKÁ”
Politikai hetilapban!

Nyomatatlajdonos: Végő Kálmán.